

Försvars- och krisinsatsvilja hos personer med utländsk bakgrund – hot eller möjlighet?

Magnus Karlsson

Magnus Karlsson, professor, Centrum för civilsamhällsforskning,
Marie Cederschiöld högskola, Stockholm. E-post: magnus.karlsson@mchs.se.

Studien analyserar försvars- och krisinsatsvilja hos personer med utländsk bakgrund i Sverige, baserat på en riksrepresentativ enkät från 2022. Resultaten visar att personer med utländsk bakgrund - antingen själva födda i ett annat land eller födda i Sverige av två föräldrar från andra länder - uppvisar lika hög vilja att bidra vid kris och krig som övriga befolkningen. Det finns inte några signifikanta skillnader i vare sig försvarsvilja, krisinsatsvilja, eller sådana bakomliggande variabler som i forskningen ses som centrala: nationell stolthet och demokratisk resiliens. Däremot återfinns bland personer med utländsk bakgrund andra värden när det gäller andra möjligt centrala variabler: gruppen har lägre social tillit och mer restriktiva värderingar kring reproduktiva friheter, vilket ligger i linje med internationella värderingsmönster. Studien argumenterar för att personer med utländsk bakgrund utgör en viktig resurs för svensk beredskap och att generaliserande påståenden om bristande försvarsvilja hos personer med utländsk bakgrund saknar tydligt empiriskt stöd.

The study examines willingness to contribute to national defense and civil crisis response among individuals with a foreign background in Sweden, drawing on a nationally representative survey conducted in 2022. The findings show that individuals with a foreign background - whether born abroad themselves or born in Sweden to two foreign-born parents - display levels of willingness to contribute in situations of crisis or war that are in pair with those of the rest of the population. No significant differences emerge in defense willingness, crisis response willingness, or in key underlying variables commonly highlighted in the literature, such as national pride and democratic resilience. However, individuals with a foreign background differ on other potentially relevant variables: they report lower levels of social trust and hold more restrictive views on reproductive freedoms, patterns that align with international value trends. The study argues that individuals with a foreign background constitute an important resource for Swedish civil preparedness, and that broad claims questioning their defense willingness lack clear empirical support.

För närvarande pågår en omfattande upprustning av den svenska beredskapen. Parallellt förs nästan dagliga diskussioner om den svenska migrationspolitiken. I detta sammanhang har frågor om försvarsviljan hos personer med utländsk bakgrund fått ökad uppmärksamhet. Ett centralt exempel är att statsminister Ulf Kristersson och migrationsminister Maria Malmer Stenergård i januari 2024 ifrågasatte denna försvarsvilja i en debattartikel i *Svenska Dagbladet*¹. De framhöll bland annat att:

Sverige har ett stort antal utanförskapsområden med parallella normer, regler, språk och där tilliten till myndigheter ofta är låg. Allt detta riskerar att försvaga den sociala sammanhållningen i Sverige. En del känner sig nog inte välkomna in i samhällsgemenskapen. Andra vill inte bli en del av det svenska. Och en del motarbetar aktivt det Sverige står för. Det går inte att blunda för att vi har grupperingar som vill undergräva vårt demokratiska samhälle i stället för att försvara det.

I denna text undersöks krisinsats- och försvarsviljan hos personer med utländsk bakgrund med utgångspunkt i en nationellt representativ undersökning genomförd våren 2022. Frågan är om det förhåller sig som våra folkvalda ledare antyder – att personer med utländsk bakgrund skulle vara mindre benägna än övriga befolkningen att bidra vid kris och krig – eller om dessa grupper tvärtom utgör en viktig resurs i sådana situationer.

Utöver viljan att göra insatser vid civila kriser och ytterst i krig belyses även andra fenomen som ofta kopplas till denna vilja: gemensamma värderingar, nationell stolthet, medborgaranda och tillit. Flera av dessa aspekter lyfts också fram av nämnda ministrar som centrala i den pågående samhällsdiskussionen.

Något om försvars- och krisinsatsvilja

Den svenska försvarsviljan har studerats och diskuterats under lång tid. Den krisinsatsvilja som står i fokus här har däremot endast undersökts i föreliggande studie. Förenklat kan den beskrivas som en motsvarighet till försvarsvilja, men med inriktning på insatser i fredstid. I denna text behandlas de båda begreppen parallellt, dels eftersom det både teoretiskt och empiriskt finns tydliga samband mellan dem, dels eftersom den kunskap som utvecklats kring försvarsvilja också antas – om än preliminärt – vara relevant för förståelsen av krisinsatsvilja.

En genomgång av litteraturen visar att individorienterade förklaringar ofta lyfts fram för att förstå försvarsvilja. En central teoretisk ansats formuleras av Inglehart, Puranen och Welzel², som menar att när nationer utvecklas i den

1. <https://www.svd.se/a/y6PwbE/regeringen-forsvarsvilja-ar-ett-rimligt-krav-pa-medborgarna>

2. Inglehart, R. F., Puranen, B., & Welzel, C. (2015). Declining willingness to fight for one's country: The individual-level basis of the long peace. *Journal of Peace Research*, 52(4), 418-434.

meningen att den existentiella säkerheten ökar och levnadsvillkoren förbättras, frigörs medborgarna och börjar betrakta livet som en källa till möjligheter snarare än hot. De utvecklar då så kallade ”pro-choice-värderingar” (s. 420). Dessa värderingar är enligt författarna nära kopplade till reproduktiva friheter, såsom rätten till abort, skilsmässa och homosexualitet. När sådana värderingar får genomslag minskar benägenheten att riskera sitt eget eller andras liv.

Mot denna bakgrund har den höga försvarsviljan i Sverige och övriga Norden framstått som överraskande, eftersom pro-choice-värderingar i mycket stor utsträckning präglar den nordiska livsstilen. Inglehart, Puranen och Welzel föreslår att människor i de nordiska länderna har en särskild vilja att försvara just denna livsstil, och att närheten till Ryssland – som uppfattas representera andra värderingar och utgöra ett hot – bidrar till att hålla denna vilja aktuell (s. 432). Därmed skulle pro-choice-värderingar i det nordiska fallet kunna påverka den personliga försvarsviljan i positiv riktning.

Hög försvarsvilja har även visat sig vara positivt kopplad till nationell stolthet. Torgler³ argumenterar för att förståelsen av personlig försvarsvilja gynnas av att man närmar sig socialpsykologiska eller sociologiska perspektiv och beaktar faktorer som stolthet och tillit (s. 276). Han framhåller bland annat betydelsen av tillit till den egna försvarsmakten. Díez-Nicolás⁴ menar att nationell stolthet utan tvekan är den starkaste prediktorn för försvarsvilja.

En tredje förklaringsmodell, som mer indirekt söker belysa försvarsvilja, presenteras av Petersson⁵. Utifrån den etablerade Civic Voluntarism Model (CVM)⁶ förklarar han politiskt deltagande som beroende av tre faktorer: 1) resurser, 2) engagemang och 3) nätverk. I Sverige har det antagits att dessa faktorer också är centrala för befolkningens motståndskraft. Petersson föreslår därför en modifierad CVM-modell där resursstarka och engagerade personer med starka nätverk förväntas bidra särskilt till den nationella motståndskraften. Karlsson⁷ har nyligen diskuterat dessa idéer i termer av demokratisk resiliens i *Socialmedicinsk tidskrift*.

Slutligen framhålls i det offentliga samtalet ofta att tillit – både till medmänniskor och till offentliga institutioner – skapar försvarsvilja. Detta lyfts bland annat av Andersson och Wedebrand⁸, som dock ifrågasätter styrkan i sådana samband.

3. Torgler, B. (2003). Why do people go to war?. *Defence and Peace Economics*, 14(4), 261-280.

4. Díez-Nicolás, J (2009). Cultural Difference on Values about Conflict, War and Peace. I Klingemann, H. D., & Puranen, B. *Religion, democratic values and political conflict*. Uppsala: Uppsala University.

5. Petersson, O. (2023). *Motståndssanda*. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB).

6. Verba, S, Lehman Schlozman, K och Brady H E (1995). *Voice and Equality. Civic Voluntarism in American Politics*. Harvard University Press (1995).

7. Karlsson, M. (2025). Demokratisk resiliens: Betydelsen av den liberala demokratis form och ideal för medborgarnas vilja att hålla samman och hjälpas åt. *Socialmedicinsk Tidskrift*, 102(3), 302–311.

8. Andersson, H., & Wedebrand, C. (2024). *Försvarsvilja och gemenskap: Om betydelsen av förtroende och demokrati för försvarsviljan*. Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI).

Försvarsvilja hos personer med utländsk bakgrund

Det finns ett fåtal studier som tidigare har uppmärksammat försvarsvilja hos personer med utländsk bakgrund. Jonsson och Wedebrand⁹ vid Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) diskuterar försvarsvilja bland svenskfödda och utlandsfödda, och lyfter redan inledningsvis hur det är vanskligt att dra några slutsatser kring dessa frågor – inte minst eftersom deras studie (precis som föreliggande) har en underrepresentation när det gäller den senare gruppen. De resultat som de ändå presenterar tyder dock på en försvarsvilja hos de utlandsfödda respondenterna som är i nivå med den övriga befolkningen.

Bäckström¹⁰ vid FOI visar hur föräldrarnas födelseland påverkar viljan att göra värnplikt. Ungdomar med utlandsfödda föräldrar är mer tveksamma till att göra värnplikt än andra ungdomar, medan ungdomar som faktiskt själva är födda utomlands inte uppvisar samma tveksamhet. Författaren resonerar kring om den förra gruppens föräldrars negativa erfarenheter av militärmakt i hemlandet, bristande kunskap om svensk värnplikt eller lägre tilltro till statliga institutioner kan förklara resultatet.

Sundberg och Gustavsson¹¹ söker bidra till en mer nyanserad förståelse av hur den nationella identiteten påverkar försvarsvilja genom att ställa försvarsvilja i Sverige och Danmark i relation till flera olika dimensioner av nationell identitet: emotionell anknytning, kulturell stolhet, etnonationalism och okritisk patriotism. De lyfter fram hur emotionell anknytning och kulturell stolhet ofta är kopplade till samhällsengagemang, etnonationalism kan leda till minskad solidaritet och exkludering, och okritisk patriotism kan kopplas till auktoritära tendenser. Deras empiriska resultat styrker tesen om att nationell stolhet påverkar försvarsviljan positivt, men visar hur emotionell anknytning och emotionell stolhet ökar försvarsviljan, medan etnonationalism och okritisk patriotism inte har någon positiv effekt – eller till och med kan minska försvarsviljan.

Studiens genomförande

I studien används en enkät som utvecklades inom projektet CivKris vid Centrum för civilsamhällesforskning vid Marie Cederschiöld högskola och som genomfördes i Novus Sverigepanel under juni 2022. Urvalet är riksrepresentativt med avseende på ålder, kön och region i åldersspannet 18–79 år. Resultaten har efterstratifierats utifrån kön, ålder, utbildningsnivå, region och partitillhörighet.

9. Jonsson, Daniel K. & Wedebrand, Christoffer (2021). *Svenskarnas försvarsvilja*. Stockholm: FOI.

10. Bäckström, P. (2025). Vem vill göra lumpen? Social bakgrund och inställning till värnplikt bland svenska ungdomar. Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI).

11. Sundberg, R., & Gustavsson, G. (2025). Defending the national identity: Exploring the links between a multidimensional national identity concept and the willingness to defend one's country. I *European Security*.

Svarsfrekvensen uppgick till 51 procent, och det totala antalet respondenter som redovisas är 5 045 personer. Av dessa hade 327 två utrikes födda föräldrar och 271 var själva födda utomlands. Bland de utrikes födda respondenterna var 105 (39 procent) födda i ett annat nordiskt land, 94 (35 procent) i ett europeiskt land utanför Norden och 72 (27 procent) i ett land utanför Europa. Andelen personer med utländsk bakgrund i det insamlade materialet är åtta procent, att jämföra med motsvarande andel i befolkningen som helhet, vilken vid tidpunkten uppgick till 27 procent¹².

Det föreligger alltså en underrepresentation av personer med utländsk bakgrund i materialet. Detta är ett metodologiskt problem som sannolikt påverkar resultaten i viss utsträckning, men fenomenet är välkänt och återkommer i många undersökningar – bland annat i FOI:s mätning av försvarsvilja från 2018¹³. En trolig förklaring till den bristande representationen är att frågorna förmedlas på skriven svenska, medan alternativa språk eller insamlingsmetoder av kostnadsskäl inte bedömts som genomförbara.

Frågorna om försvars- och krisinsatsvilja bygger på scenarier. Det scenario och de tillhörande frågor som rör försvarsvilja har utarbetats och prövats av FOI¹⁴. Scenariot lyder:

Tänk dig följande scenario: Sverige har angripits militärt av ett annat land. Angriparen har förstört både militära anläggningar och civil bebyggelse och infrastruktur. Cyberattacker har riktats mot viktiga samhällsfunktioner. Angriparens soldater har landsatts på svensk mark vid vissa strategiskt viktiga platser. Utmaningarna för samhället är omfattande.

De frågor som knyter till scenariobeskrivningen och som används i föreliggande framställning är:

- Med fara för ditt eget liv, hur villig skulle du vara att i en icke-stridande roll delta i Sveriges försvar, exempelvis genom att arbeta med räddningsinsatser inom drabbade områden?
- Utan fara för ditt eget liv, hur villig skulle du vara att i en icke-stridande roll delta i Sveriges försvar, exempelvis genom att arbeta med sociala insatser inom icke-drabbade områden?

12. <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/befolkning-och-levnadsforhallanden/befolkningens-sammansattning-och-utveckling/befolkningsstatistik/pong/statistiknyhet/befolkningsstatistik-helaret-2022/>

13. För en diskussion kring problematik liknande denna, se Jonsson, Daniel K. & Wedebrand, Christoffer (2021). *Svenskarnas försvarsvilja*. Stockholm: FOI.

14. Wedebrand, C och Jonsson, D (2021). *Försvarsvilja i teori och praktik. Om försvarsviljans betydelse*. Stockholm: Totalförsvarets forskningsinstitut.

Det är av betydelse att uppmärksamma en fråga som har valts bort i föreliggande arbete, men som tematiskt knyter an till scenariot och specifikt berör hantering av vapen: ”Med fara för ditt eget liv, hur villig skulle du vara att i en stridande roll delta i Sveriges försvar, exempelvis genom att tjänstgöra inom Försvarsmakten eller delta i en väpnad motståndsrörelse?” Denna fråga har uteslutits eftersom den saknar en motsvarighet inom området för civila krisinsatser, samt eftersom svarsmönstret i sin helhet avviker från de resultat som framkommer i de övriga frågor som används i studien.

Forskargruppen CivKris har, med utgångspunkt i frågorna om försvarsvilja, utvecklat ett parallellt scenario med tillhörande frågor som fokuserar på civil krisinsatsvilja. Scenariot lyder:

Tänk dig följande scenario: en omfattande naturkatastrof (t ex skogsbrand, översvämning eller storm) har drabbat din region. Bebyggelse och människor är i fara. Utmaningarna för samhället är omfattande.

De påföljande frågorna som diskuteras i föreliggande studie är:

- Med fara för ditt eget liv eller hälsa, hur villig är Du att hjälpa till i räddningsarbetet?
- Utan fara för ditt eget liv eller hälsa, hur villig är Du att hjälpa till i räddningsarbetet?

I den empiriska analysen nedan har tre index konstruerats utifrån frågorna i enkäten. Det första indexet omfattar de två frågor som rör försvarsvilja utan vapen (Cronbach's Alpha 0,75). Det andra indexet samlar de två frågor som avser krisinsatsvilja (Cronbach's Alpha 0,76). Det tredje indexet inkluderar samtliga fyra frågor om insatsvilja (Cronbach's Alpha 0,80).

Utöver dessa index används även ett antal centrala variabler: gemensamma värderingar (pro-choice, se ovan), medborgaranda (se ovan¹⁵), nationell stolthet (att känna stolthet över att vara svensk medborgare) samt social tillit (om man tror sig kunna lita på de flesta människor). Dessa variabler redovisas i Tabell 1.

15. För en mer uttömmande beskrivning av index se Karlsson, M. (2025). Demokratisk resiliens: Betydelsen av den liberala demokratins form och ideal för medborgarnas vilja att hålla samman och hjälpas åt. *Socialmedicinsk Tidskrift*, 102(3), 302–311.

Tabell 1. Variabler.

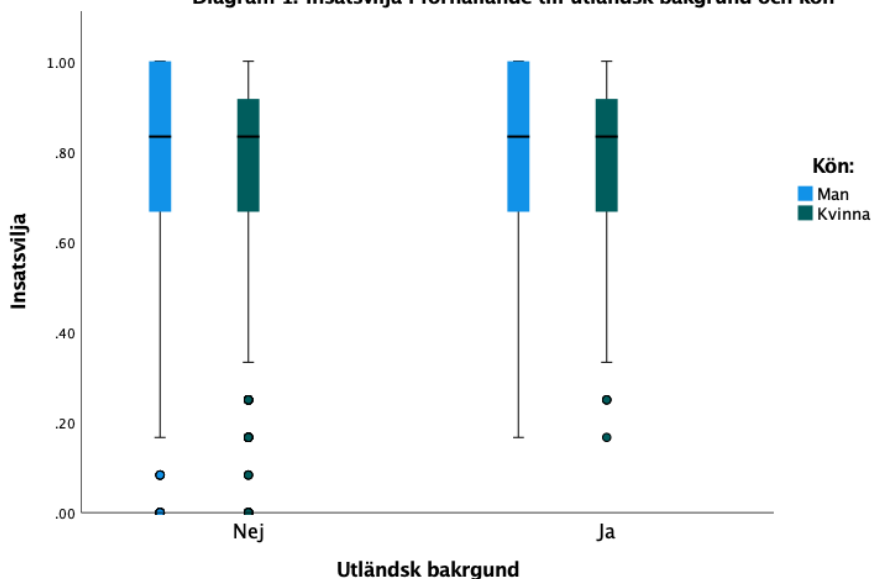
Tabell 1. Variabler									
	N	Minimum	Maximum	Medelvärde	Std. avvikelse	Skewness		Kurtosis	
						Std. fel		Std. fel	
Utländsk bakgrund	4921	,00	1,00	,0768	,26632	3,179	,035	8,111	,070
Forsvarsvilja utan vapen Index	5045	,00	1,00	,8134	,21769	-1,196	,034	1,261	,069
Krisinsatsvilja Index	5045	,00	1,00	,7716	,20735	-,804	,034	,712	,069
Insatsvilja Index	5045	,00	1,00	,7925	,18706	-1,091	,034	1,500	,069
Reproduktiva friheter Index	5045	,00	1,00	,8706	,17184	-1,908	,034	4,026	,069
Demokratisk resiliens Index	5044	,00	1,00	,6867	,15441	-,356	,034	-,288	,069
Nationell stolthet	5021	1,00	4,00	3,3222	,74772	-,857	,035	,131	,069
Social Tillit	5045	,00	1,00	,7334	,44223	-1,056	,034	-,885	,069
Valid N	4896								

Försvars- och krisinsatsviljan är lika

Studiens resultat visar att det inte finns några statistiskt signifikanta skillnader på nationell nivå mellan personer med utländsk bakgrund och övriga befolkningen när det gäller försvarsvilja (utan vapen), krisinsatsvilja eller den samlade insatsviljan (Tabell 2). Tvärtom är resultaten för grupperna påfallande lika, särskilt vad gäller den totala insatsviljan. Inte heller framträder några signifikanta skillnader mellan grupperna avseende nationell stolthet eller demokratisk resiliens. Jämförelser mellan män och kvinnor visar inte heller några skillnader mellan grupperna i fråga om insatsvilja (Diagram 1).

Tabell 2. Samband mellan variabler.

		Försvarsvilja utan vapen Index	Krisinsatsvilja Index	Insatsvilja Index	Repr friheter Index	Demokr resiliens Index	Nationell stolthet	Social Tillit
Utländsk bakgrund	Korr Koefficient	-0,018	0,012	-,002	-0,042**	-0,016	-0,026	-0,029*
	Sign (Kendall Tau B)	0,162	0,346	0,887	0,001	0,171	0,053	0,039
	N	4921	4921	4921	4921	4920	4897	4921

Diagram 1. Insatsvilja i förhållande till utländsk bakgrund och kön

Däremot identifieras statistiskt signifikanta skillnader mellan grupperna för två variabler: social tillit och inställning till så kallade reproduktiva friheter. Personer med utländsk bakgrund uppvisar lägre social tillit än befolkningen i övrigt, och de är mer restriktiva i sin syn på reproduktiva friheter. Det senare kan möjligen förstås mot bakgrund av att personer med utländsk bakgrund i signifikant högre utsträckning än övriga befolkningen uppger att de tror på gud.

Personer med utländsk bakgrund – en resurs att räkna med

Den empiriska redovisningen visar att det inte finns några påvisbara skillnader mellan personer med utländsk bakgrund och övriga befolkningen när det gäller försvars- och krisinsatsvilja. Tvärtom är skillnaderna mellan grupperna påfallande små. Detta innebär att det ifrågasättande av försvarsviljan hos personer med utländsk bakgrund som lyfts i textens inledning helt saknar stöd i föreliggande studie.

Resultaten visar också att personer med utländsk bakgrund i samma utsträckning som resten av befolkningen är att räkna med vid civila kriser. Denna bild stärks ytterligare av att det inte finns några påvisbara skillnader mellan grupperna när det gäller så kallad demokratisk resiliens – enkelt uttryckt förmågan att vara en engagerad och resursstark samhällsmedborgare som förväntas bidra till samhällets motståndskraft.

Det finns dock skillnader mellan grupperna i två variabler som ibland antas ligga till grund för försvarsvilja: värderingar och social tillit. Personer med

utländsk bakgrund uppvisar något lägre tolerans för reproduktiva friheter – skilsmässa, abort och homosexualitet – och de har också något lägre tillit till människor i allmänhet. Dessa resultat är knappast förvånande. Internationellt betraktas Sverige ofta som ett av de mest extrema länderna både vad gäller värderingar kring reproduktiva friheter och nivåer av social tillit. Att personer med utländsk bakgrund inte uppvisar samma värden i dessa avseenden är därför snarare att förvänta.

Desto mer intressant är då resultaten som rör nationell stolthet. Här uppvisar båda grupperna höga nivåer, och det finns inga tydliga skillnader mellan dem på nationell nivå. Särskilt intressant blir resultatet eftersom det inte är nationell stolthet i allmänhet som efterfrågas; frågan formuleras specifikt som huruvida man är stolt över att vara svensk medborgare. Resultatet blir också intressant i relation till Sundbergs och Gustavssons resonemang i ovan om att nationell stolthet kan ses ha olika dimensioner. Den studie som här presenteras skiljer inte mellan dimensioner, men möjligen kan de dimensioner som författarna presenterar och som bidrar till ökad försvarsvilja – emotionell anknytning och kulturell stolthet – framför allt ställas i relation till det om här anförs om demokratisk resiliens (som också betonar gemenskap, gemensamma värderingar och tillhörighet). Det skulle i så fall göra resultaten begripliga i relation till varandra.

Hur ska resultaten förstås?

Vad kan då de presenterade resultaten bero på? Här återstår betydande forskningsarbete – inte minst är det viktigt att beakta hur nationell stolthet kan ha olika dimensioner på till exempel det sätt som Sundberg och Gustavsson förtjänstfullt diskuterar. I dagsläget finns det inte ens på en övergripande nivå någon dominerande förståelse av vad som skapar och stärker försvarsvilja; ingen av de förklaringsmodeller som diskuterats ovan har visat sig fullt ut övertygande. Även när det gäller människors vilja att göra insatser vid civila kriser varierar förklaringarna, och även här tycks ett mer sammanhållet teoretiskt raster saknas. Om dessa grundläggande frågor är oklara, hur ska man då förstå att personer med utländsk bakgrund i så hög utsträckning uppvisar en stark medborgaranda och säger sig vara beredda att försvara Sverige – och att göra insatser i fredstid – med risk för det egna livet?

En omedelbar invändning mot studiens resultat är att de helt enkelt inte går att lita på: att människor i en enkät uppger sig vara villiga att göra insatser som de i praktiken inte skulle genomföra om en kris faktiskt inträffade. Hur rimlig en sådan invändning än kan förefalla, finns det mycket som talar för att den inte håller. Förutom att det framstår som rimligt att utgå från att människor menar vad de säger, visar tidigare erfarenheter att människor faktiskt gör insatser vid kriser i en omfattning som överensstämmer relativt väl med de resultat som

presenteras här. Därtill tenderar människor att svara på liknande sätt oavsett hur frågor om försvarsvilja formuleras, samtidigt som vissa frågor – exempelvis om beväpnade insatser – ger tydligt avvikande resultat. Diskussionen om svarens trovärdighet är viktig, men kan inte utvecklas ytterligare inom ramen för denna text.

En förklaring som ibland lyfts fram är att människor med utländsk bakgrund, precis som övriga befolkningen, vill skydda och värna ”sin plätt på jorden”. Även om de har en annan nationell bakgrund är det i Sverige – och i deras lokala sammanhang – som de lever sina liv. Det är den plätten de vill skydda vare sig det gäller invasion eller skogsbränder. Till detta kan läggas att många personer med utländsk bakgrund har direkta eller indirekta erfarenheter av nationella kontexter som är betydligt mindre tillitsfulla, liberala och fredliga än den svenska. Dessa erfarenheter kan ge särskilda incitament att skydda och bevara den samhällskontext de valt att fly eller flytta till.

Sammantaget visar studiens resultat att den del av den svenska befolkningen som har utländsk bakgrund i hög grad är att räkna med vid kriser och ytterst vid krig. Detta innebär att det finns en viktig resurs för den svenska beredskapen att ta tillvara. Samtidigt är det rimligt att ställa frågan hur insatsviljan påverkas av att denna grupp tydligt ifrågasätts av landets främsta politiska företrädare. Kan sådana ifrågasättanden på sikt urholka tilliten till staten och dess representanter och därigenom försvaga den demokratiska resiliens som beskrivits i denna text?

Avslutningsvis bör studiens begränsningar understrykas. Som tidigare nämnts är personer med utländsk bakgrund underrepresenterade i materialet. Vidare är undersökningen genomförd enbart på svenska, vilket innebär att endast de personer med utländsk bakgrund som behärskar språket i tillräcklig grad kan antas ha nåtts av och besvarat frågorna. Personer som inte talar svenska – och som här antas ha en svagare förankring i det svenska samhället – har inte inkluderats. Detta är givetvis en begränsning, även om liknande problem återkommer i många studier på området. Samtidigt visar resultaten att det åtminstone finns en grupp personer med utländsk bakgrund vars värderingar och insatsvilja är fullt jämförbara med resten av befolkningen. Detta bör mana till eftertanke när det gäller den typ av generaliseringar som de ministrar som citeras i inledningen bygger sina resonemang på.